

Riktlinje mot våldsbejakande extremism

1. Bakgrund

Sveriges regering tillsatte i juli 2014 en nationell samordnare för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Uppdraget, som ska vara slutfört 1 juni 2016, utförs i form av en kommitté. Till särskilt utredare, tillika nationell samordnare, har regeringen utsett Mona Sahlin.

I rollen som nationell samordnare ska utredaren förbättra samverkan mellan myndigheter, kommuner och organisationer på nationell, regional och lokal nivå när det gäller arbetet med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Samordnaren ska också verka för att kunskapen om våldsbejakande extremism ökar och att förebyggande metoder utvecklas.

Kommunerna rekommenderas upprätta en lokal handlingsplan mot våldsbejakande extremism för hjälpa kommunen och dess anställda att upprätta och konkretisera ett långsiktigt förebyggande arbete mot fenomenet och därigenom bidra till att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Det är mot bakgrund av detta som det nu aktuella förslaget till strategi har arbetats fram.

Kommunens säkerhetschef har fått i uppdrag att vara Skurups kommuns kontaktperson gentemot den nationella samordnarens kansli i arbetet mot våldsbejakande extremism, samt att upprätta en riktlinje för hur arbetet kring våldsbejakande extremism ska se ut.

1.1. Syfte

Syftet med strategin är:

- att motverka riskerna för att personer i kommunen lockas in i våldsbejakande organisationer
- att bygga strukturer för hur arbetet ska bedrivas inom kommunens ansvarsområden
- att öka kunskapen om individens möjlighet att själv påverka utvecklingen genom en god människosyn, sund åsiktsbildning och öppenhet mot andra i sin omgivning

1.2. Mål

Att Skurup ska vara utan inslag av våldsbejakande extremism, rasism, intolerans och andra inslag som kan skada trygga mellanmännliga relationer.

2. Våldsbejakande extremism

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål.

I en demokrati har alla rätt att uttrycka sina politiska åsikter, även sådana som kan uppfattas som obekväma. Politiska handlingar som står i strid mot demokratins grundläggande spelregler kan dock aldrig accepteras. Det är därför viktigt att värna demokratin mot våldsbejakande extremism.

Man har definierat tre olika miljöer där våldsbejakande extremism kan förekomma; den (vänster)autonoma miljön, den våldsbejakande höger extremistiska miljön och den våldsbejakande islamistiska extremistiska miljön. I Sverige vistas och verkar personer och grupperingar från alla dessa tre miljöer.

Händelseutveckling med krig i Syrien och Ukraina då invånare från flera olika europeiska länder, inklusive Sverige, rest för att delta i strider har aktualiserat frågan om våldsbejakande extremism och frågan om hur man kan hindra invånare från att resa till andra länder för att strida. Den senaste tidens attentat och terroråd i Europa har ytterligare aktualiserat frågan om hur vi kan förhindra extremism och radikalisering.

De mekanismer som kan driva yngre personer att sympatisera med eller ansluta sig till extrema organisationer, tycks var de samma som får ungdomar att t ex välja en kriminell livsstil eller andra destruktiva miljöer och aktiviteter.

Forskningsresultat visar att känslor av utanförskap och hopplöshet, problemtygda hemförhållande och en misstro mot samhället i övrigt, kan göra individer mottagliga för att närma sig sammanslutningar och företeelser som ger dem en plats i ett sammanhang, en känsla av att betyda något och en plötslig tillgång till nya vänner, som tycker lika.

Den nationella samordnaren har påpekat behovet av ytterligare forskning inom området. Bl a saknas evidensbaserad kunskap om våldsbejakande extremism. SÄPO har ett omfattande materiel efter utredningar av hemvändare från bl a Syrien, där de stridit eller på annat sätt verkat för olika terrorgrupper. Detta materiel kommer att utgöra en god bas för kommande forskning som förhoppningsvis kommer att ge värdefull kunskap om de mekanismer som är drivande för anslutning till våldsbejakande grupperingar i Sverige.

Den professionella erfarenhet som man än så länge har skaffat sig inom bl a socialtjänst och polis runt om i Sverige kopplat till våldsbejakande extremism är att oavsett vilka syften som de olika företeelserna har (religiösa, kriminella eller politiska) så är de av underordnad betydelse till

en början. T ex är det sällsynt med att det är en övertygad religiös livssyn som driver unga att dra sig mot t ex terrororganisationer med religiösa mål inledningsvis. Det religiösa eller kriminella bejakandet kommer efter hand, beroende på vilka val individen gjort innan. Däremot ser man att våldet är en central gemensam nämnare oavsett vilken inriktning av våldsbejakande extremism man väljer att sympatisera med.

2.1. Aktuell situation

Kartläggning av aktiviteter kopplade till våldsbejakande extremism med religiösa förtecken svår att genomföra, och vi vet inte i dagsläget om någon individ från Skurups kommun har åkt iväg för att ansluta sig till IS (terrororganisationen Islamiska staten), för att delta i strider i Syrien.

Efter höstens flyktingvåg ökade aktiviteten hos de högerextrema, och hur dessa grupper kommer att agera under det arbete som Sverige och Skurups kommun nu har framför sig med integration, transitboenden och etableringsboenden, är svår att förutse. På samma sätt är det även svårt att förutse hur den autonoma miljön agerar och reagerar på utvecklingen i samhället.

Det är viktigt att det finns ett tydligt uppdrag i Skurups kommun att arbeta mot våldsbejakande extremism. Kommunen behöver ha en utsedd funktion med ett tydligt mandat att samordna och det behöver finnas en klar ansvarsfördelning mellan berörda parter.

2.2. Fyra perspektiv på arbetet

Det finns fyra perspektiv att förhålla sig till i kommunens arbete mot våldsbejakande extremism, ett främjande, ett förebyggande, ett anhörigstöd och ett efterperspektiv.

2.3. Främjande

Att Skurup håller samman med jämlika levnadsvillkor för alla barn och unga i tätorterna och på landsbygden är en grund för att personer inte dras till våldsbejakande extremismmiljöer.

Det handlar om att alla barn ska få en bra uppväxt, förutsättningar att klara skolan med bra resultat, en god fritid och kunna gå vidare till utbildning och arbete. Det främjande arbetet är också att strategiskt arbeta med att värna demokrati, mänskliga rättigheter, barnens rättigheter, jämlikhet och jämställdhet i Skurups kommun. Detta perspektiv företräds i Skurup av arbete, värdegrund, folkhälsa och långsiktig social hållbarhet.

2.4. Förebyggande

Skurups förebyggande arbete ska inriktas mot att agera skyndsamt med tidiga insatser vid signal eller misstanke om att personer deltar i våldsbejakande extremistgrupperingar eller om man upptäcker att det finns unga som riskerar att dras in i våldsbejakande extremism.

Här är demokratiska grundprinciper med alla människors lika värde och en god samverkan mellan berörda aktörer nödvändigt. Det kan handla om unga som befinner i flera riskzoner med problem hemma, i skolan eller på fritiden. Därför behövs ofta ett samlat stöd från olika aktörer.

Samverkan bör ske i befintliga strukturer. Det kommer att startas upp en Trygghetsgrupp som kommer att knytas till lokalt BRÅ. Det finns även ett SSPF som kan knytas till detta arbete.

2.5. Anhörigstöd

Anhöriga till personer som har anslutit sig till våldsbejakande extremism behöver ofta stöd. De kan också spela en viktig roll i arbetet med att förhindra och motverka radikalisering.

Åtgärder för att stärka anhöriga kan innefatta stödjande samtal, hjälp med att skapa kontakter med t ex skola, fritidsverksamhet och andra myndigheter och

samhällsfunktioner, samt andra familjestödjande åtgärder. Åtgärderna anpassas efter de behov som framkommer i det specifika fallet.

2.6. Efterperspektiv

Det måste finnas beredskap och anpassade åtgärder för personer som vill lämna extrema grupper och för personer som eventuellt återvänder till Sverige och Skurup efter att ha deltagit i strider utomlands.

En uppgift är att stärka nätverket kring den aktuella individen och/eller den uppkomna situationen. Arbetet sker tillsammans för att ge stöd i samtliga led. Stödinsatserna kan rikta sig mot individens allmänna mående, vilken direkt behandling som kan behövas, vilket stöd kan behövas i skolarbetet och vilka åtgärder som kan vara aktuella för att få en meningsfull fritid.

3. Arbetet framåt

Dimensioneringen av arbetet mot våldsbejakande extremism måste följa den lokala lägesbilden på såväl individnivå som på situations- och områdesnivå. Likaså är det av yttersta vikt att behandla varje ärende specifikt (individuellt) då anledningarna till problematiken variera både i ålder, genus och orsak. Som tidigare nämnts så ansluter sig inte de flesta till extrema grupper på grund av övertygelse om ändamålet, utan av individuella

Fastställt av
Kommunstyrelsen § 164/2016
Ansvarig
Säkerhetschef

Riktlinje

Gäller fr.o.m.
2016-04-20
Senast reviderad
2016-03-31

Diarienummer
KS 2016.212

5 (5)

anledningar såsom utanförskap, önskan om tillhörighet, bekräftelse, spänning etc.

3.1. Åtgärder att konkretisera

- Utbildning av berörd personal och andra aktuella aktörer
- Stöd till verksamheter som berörs i yrkesutövandet
- Samarbete med andra myndigheter och civilsamhället
- Omvärldsbevakning av sakområdet
- Omvärldsbevakning av sociala medier
- Metodutveckling av förebyggande arbete